

सडक बालवांलिकाको
व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि
२०७५

सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि २०७५

स्वीकृत मिति: २०७५/१२/२९

प्रस्तावना :

विभिन्नकारणले सडकमा आएका बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोसामाजिक विमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारिक पुनर्मिलन, पुनर्स्थापना तथा पुनर्एकीकरण कार्यक्रमहरु संचालन गरी सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन तथा सडकमा बालबालिकाहरु नआउने वातावरण सृजना गर्न सञ्चालन गरिने कार्यक्रमको खर्च गर्ने कार्यविधिको लागि गाउँपालिकाले "सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि, २०७५" जारी गरेको छ ।

परिच्छेद: १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्तनाम र प्रारम्भ :

(क) यो कार्यविधिको नाम "सडक बालबालिका व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि २०७५" रहनेछ ।

(ख) यो कार्यविधि कटहरी गाउँपालिकाले स्वीकृत भएको मितिदेखि लागूहुनेछ ।

२. परिभाषा : विषयवा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

(क) "स्थानीयतहको बालअधिकार समिति" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा ६० बमोजिम गठित समिति सम्झनुपर्दछ ।

(ख) "मन्त्रालय" भन्नाले महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय सम्झनुपर्दछ ।

(ग) "राष्ट्रिय बालअधिकार परिषद" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा ५९ बमोजिम गठनहुने परिषद गठन हुने समिति सम्झनुपर्दछ ।

(घ) "विभाग" भन्नाले महिला तथा बालबालिका विभाग सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) "बालकल्याण अधिकारी" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा ६१ बमोजिम नियुक्तहुने वातोकिएको व्यक्ति सम्झनुपर्दछ ।

(च) "स्थानीयतह" भन्नाले गाउँपालिका सम्झनुपर्दछ ।

"कार्यक्रम" भन्नाले सडक बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोविमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारिक तथा सामाजिक पुनर्स्थापना एवं पुनर्एकीकरण सहित सडक बालबालिकाको हितमा कार्य गर्न गराउन सचेतना लगायत बालअधिकारको प्रवर्धन र सडक बालबालिकाको अधिकार तथा भविष्य सुनिश्चित गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय, विकासका साझेदार संस्था र नागरिक समाजसँगको समन्वय, सहयोग र सहकार्यमा सञ्चालन गरिने देहायका कार्यक्रम सम्झनुपर्दछ ।

१) सडक बालबालिका पहिचान तथा उद्धार

२) सम्पर्क गृह

३) सामाजिकीकरण केन्द्र

४) पारिवारिक तथा सामाजिक पुनर्मिलन, पुनर्स्थापना र पुनर्एकीकरण

५) पारिवारिक सहयोग तथा आर्थिक विकास

६) सचेतना अभिवृद्धि तथा सुकथाम

(छ) "सडकबालबालिका" भन्नाले हरेक विषय घण्टाबा रातभर वा दिनभर वा दिनरातको केही समय जीवन निर्वाहका लागि सडकमा आएका बालबालिका निम्नानुसारको बालबालिका सम्झनुपर्दछ ।

१) अभिभावक वा परिवार छिहिन भई सडकमा रहेका,

रामकुमार कामत
अध्यक्ष

- २) परिवारसँग लामो समयदेखि सम्पर्कमा नरही पुर्णरूपमा सडकमा रहेका,
- ३) परिवारसँग समय समयमा सम्पर्कमा रही सडकमा रहेका,
- ४) परिवारसँगै सडकमा रहेका,
- ५) विपद, द्वन्द्व लगायतका कारण वासस्थान छाडी वा हराएर वा बेवारिस भएर सडकमा नै जीवन निर्वाह गर्न बाध्य भएका,
- ६) विभिन्न कारणले परिवारबाट परित्यक्त भई सडकमा अलपत्र छाडिएका,
- ७) विशेष परिस्थिति (पारिवारीक विखण्डन समेत) को कारण एकलै वा साथीसँग आश्रय लिएका बालबालिका,

परिच्छेद: २

कार्यक्रम संचालन र उद्देश्य

३. कार्यक्रमको उद्देश्य:

- (१) सडकबालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोविमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारीक तथा सामाजिक पुर्नमिलन, पुर्नस्थापना तथा पुर्नएकीकरण गरी उनीहरूलाई सडक जीवनबाट मुक्त गर्नु ।
- (२) बालबालिका सडकमा आउने कारणको पहिचान गरी सो को सम्बोधनद्वारा उनीहरू सडकमा आउने क्रमलाई निरुत्साहित गर्नु ।
- (३) सडक बालबालिका व्यवस्थापन कार्य तथा खर्च गर्ने प्रकृत्यामा एकरूपता कायम गर्नु ।

४. कार्यक्रम संचालन :

स्थानीय तहमा सडक बालबालिका व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

- (१) गाउँपालिकाले सडक बालबालिकाहरूको उद्धार, संरक्षण, लालनपालन, परिवार तथा सामाजिक पुर्नस्थापना, पुर्नमिलन, पुर्नएकीकरण, मनोसामाजिक परामर्श, सामाजिकीकरण लगायतको कार्यहरू संचालन गर्ने। उद्धार गरिएका बालबालिकाहरूलाई गा.पा.को समन्वयमा सामाजिक सघ संस्थाबाट पुर्नस्थापना गर्न सकिनेछ ।
- (२) सडक बालबालिकाहरूलाई विभिन्न सचेतनामुलक सन्देश तथा कार्यक्रम संचालन गरी समाजमा वस्ने उपयुक्त वातावरण सृजनागदैं पुनः सडकमा फर्कनबाट रोक्ने ।
- (३) सडक बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य, तथा औषधी उपचार कार्यको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- (४) सडक बालबालिकाहरूलाई औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षा, सीपमुलक तथा अभिमुखीकरण तालीम मार्फत सक्षम बनाउने कार्यहरू संचालन गर्ने ।
- (५) बालबालिका सडकमा आउने कारणको पहिचान गरी सो को सम्बोधनद्वारा उनीहरू सडकमा आउने क्रमलाई निरुत्साहित गर्न कार्य अगाडि बढाउने ।
- (६) सरोकारवालाहरू (सरकारी तथा गैरसरकारी संघ, संस्था, नागरिक समाज) सँग समन्वय, सहजीकरण र सहकार्य गर्ने ।

सत्यकाम कामत
अध्यक्ष

परिच्छेद: ३

खर्च र लेखापरीक्षण:

५. खर्च र लेखापरीक्षण:

- (क) सडक बालबालिका व्यवस्थापनको लागि विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त भएको रकम खर्चको प्रचलित कानुन बमोजिम आयव्यय विवरणको लेखाखाँचे तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने । सोको प्रतिवेदन महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठनागरिक मन्त्रालयमा समेत पठाउनुपर्ने ।
- (ख) सडक बालबालिकाको व्यवस्थापनको लागि विनियोजित बजेट प्रचलित आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ऐन, नियमावलीको खर्चको मापदण्डको परिधिभित्र रही खर्च गर्नुपर्नेछ । उक्त रकम खर्च गर्दा सडक बालबालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्गदर्शन २०७२ तथा यस कार्यविधिको परिधिभित्र रही खर्च गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) विनियोजित बजेट अनुसार कुनकुन क्षेत्रमा के कति रकम खर्च गरियो, सडक बालबालिका व्यवस्थापनमा गरिएका सकारात्मक पक्षहरु के के रहे, कमीकमजोरीहरु के के छन् भन्ने सम्बन्धमा विवरण तयार गर्ने । वार्षिक रुपमा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठनागरिक मन्त्रालयमा राय सुझाव सहितको प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

६. प्रतिवेदन पेश गर्ने:

गाउँपालिकाले सडक बालबालिका व्यवस्थापन सम्बन्धी गरेका कार्यक्रमहरुको प्रगती प्रतिवेदन, आयव्यय विवरण, मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक रुपमा तयार गरी गाउँपालिकाले प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय र महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठनागरिक मन्त्रालयमा पठाउनु पर्ने ।

परिच्छेद ४

विविध

७. विविध:

सडक बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्दा सडक बालबालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७२ र सडक बालबालिका पहिचान तथा उद्धारका लागि कार्यसंचालन पुस्तिका २०७२ लाई समेत आधार मान्नुपर्नेछ ।

प्रमाणित गर्ने :

दस्तखतः

नाम : रामकुमार कामत

पद : अध्यक्ष

पाना नं : ३

रामकुमार कामत
अध्यक्ष